

man overhovedet var enig om et saadant Forslag, kunde man vel have indbragt det paa Rigsdagen, derom kan der ikke være Tvivl. I den næste Regering var den ærede Folketingsmand for Ringkøbing-Kredsen selv Konseilspræsident og Forsvarsminister, og det vilde da have ligget nær, hvis der indenfor hans Parti havde været Stemning derfor, og hvis man kunde regne med, at der i det hele var Stemning derfor i Rigsdagen og Befolkningen, at et saadant Forslag var blevet indbragt. Senere er det gaaet paa samme Maade under de skiftende Regeringer. Der er aldrig nogen, der har tænkt paa at indbringe et saadant Forslag eller, hvis de har tænkt derpaa, har de i hvert Fald ikke gjort deres Tanker til Virkelighed.

Maa jeg saa sige, at der naturligvis ved Tanken om en Værneskat er noget tiltalende eller i alt Fald noget bestikkende, idet man simpelthen ræsonnerer saaledes: der er Personer her i Landet, som bærer en Byrde og Forpligtelser, som Staten paalægger dem, medens andre slipper fri for denne Byrde og disse Forpligtelser. Er det da ikke rimeligt, vil man sige, at de, som slipper fri, paa anden Maade afbetaler den Gæld til Samfundet, som de første maa afbetale ved deres Militærtjeneste? Det er det i og for sig bestikkende ved Tanken: Lad dem, der gaar fri, dog ikke gaa helt fri. Dertil skal jeg sige, at medens selve Ordet „Byrde“ om Militærtjenesten er det Ord, der anvendes især i denne Tid meget hyppigt og fra alle Partiers Side, vilde jeg noget andre mig over, om det ogsaa blev anvendt fra det konservative Folkepartis Side, om dette Parti ogsaa betragtede det som en Byrde, naar en ung Mand aftjener sin Værnepligt. Regner man det ikke i alt Fald fra dette Partis Side under Hensyn til visse militære Betragtninger snarere som noget, der er til Fordel for den unge Mand at faa denne Skole, at komme under denne Vejledning og Disciplin? Betragter man det ikke baade som en legemlig og aandelig Fordel for ham? Jeg vilde kunne tænke mig, at en saadan Betragtning i alt Fald under almindelige Forhold blev gjort stærkt gældende. Men saa kunde man vende det om og sige, at der egentlig ikke var nogen Grund til at paalægge dem, der ikke aftjente deres Værnepligt, nogen særlig Skat, idet det at aftjene sin Værnepligt saa langt fra at være en Byrde tværtimod var en Fordel og en Ære for vedkommende Person, at

han kunde tjene sit Fædreland gennem sin Militærtjeneste. Denne Betragtning, kunde jeg tænke mig, kunde gøres gældende, men hvis den skulde forekomme alt for idealistisk, kan jeg gaa over til de mere praktiske Forhold. Hvis det skal kaldes for en Byrde, maa vi under de Forhold, vi har her hjemme, være opmærksomme paa, at Byrden er meget forskellig. Nogle indkaldes til Militærtjeneste 6 Maaneder, medens andres Militærtjeneste varer et Aar, op til 1½ Aar, og Forskellen mellem disse og dem, der indkaldes i 6 Maaneder, er egentlig større end den, der er mellem dem, der slet ikke indkaldes, og dem, der slipper med 6 Maaneder. Disse udgør af de 14,000 indkaldte 11,000, og de, der indkaldes i op til 1½ Aar, er 3,000. Skulde man da ræsonnere paa den Maade, at de, der ligger inde i den lange Tid, bærer en større Byrde derved, at Samfundet paalægger dem en større Forpligtelse end dem, der kun har en kort Militærtjeneste. Skulde saa de 11,000 maaske ogsaa gennem en Skat bidrage til at udligne Forskellen, for det er jo det, der dybest set skal være Meningen med et saadant Forslag, at udligne Forskellen mellem de Forpligtelser, Statsborgerne har overfor Staten. Ja, nu maa man vel tage det saaledes, at de, som indkaldes — deri skulde jo Byrden nærmest ligge — faar en indskrænket Erhvervs mulighed, jeg tror ikke at kunne udtrykke det paa anden Maade — dels i den Tid, de er inde, dels ved, at de kunde tænkes at komme ud af de Forhold, som skabte deres Erhverv eller i alt Fald i høj Grad nyttede deres Erhverv. Saa ligger det nær at spørge: Kan man da gavne dem, hvis Erhvervs mulighed indskrænkes, ved, at andres Erhvervs mulighed ogsaa indskrænkes, for det maa Skatten siges at gøre? Dertil maa der svares Nej. De indkaldte har ikke den mindste Glæde eller Fordel af, at nogle andre Personer faar paalagt en Skat. Men hvis dette altsaa maa indrømmes, bliver man igen nødt til at spørge: Hvorfor skal vi da gaa til en Værneskat for dem, som ikke bliver indkaldt, som kasseres for Militærtjeneste som uskikkede til den, eller som ikke kommer til at aftjene deres Værnepligt? Er dette en Art Straffelov? Ja, man kan ikke nægte, at der virkelig er et saadant Straffemoment deri. Selv om man ikke vil have disse Folk direkte straffet, saa skal de dog bøde noget — saaledes er rimeligvis Tankegangen —, fordi de slipper. De første, som jeg skal omtale af disse